

CD KLASSIEK

Smakelijk tussengerecht
Italiaanse componisten

Tot diep in de achttiende eeuw werden tijdens operavoorstellingen de mooie aria's zonder verpinken opnieuw gezongen als het publiek ze een 'open doekje' gaf. Dat dit gebruik nefas was voor de dramatische spanning en het verhaal van zo'n opera, baarde blijkbaar niemand zorgen, want het belcanto – de kunst van de zang – primeerde en daarvoor kwam men nu eenmaal naar de concertzaal.

Pas met Gluck, Donizetti, Rossini en Bellini komt er een kentering. Deze componisten trachten onderbrekingen voor 'mooie nummertjes' zoveel mogelijk te vermijden. Dat betekent niet dat hun opera's daardoor korter worden, want nu worden een ander soort toppers ingelast. Het begint al bij de aanvang, of liever net daarvoor, want eerst krijgen de luisteraars een instrumentale ouverture opgediend. Vervolgens worden *intermezzi* (letterlijk: tussengerechten, exact hetzelfde als bij een feestmaal) geplaatst tussen de grote delen van de opera. De heren en

dames in de loges van het concertgebouw krijgen aldus de gelegenheid om elkaar eens in de toneelkijker te viseren. Wellicht bruist op dat moment in een of andere loge ook de champagne in de glazen. De toneelknechten kunnen zich intussen uit de naad werken om een nieuw decor klaar te zetten. Dat is dus de rol van de *intermezzi* en preludes, waarvan de muziek van de negentiende eeuw er zoveel zal kennen.

Gianandrea Noseda dirigeert het Philharmonie van de BBC in een romig programma met niet minder dan zestien dergelijke korte muzikale 'tussengerechten'. Een aantal daarvan zijn nog altijd volop bekend. Denk maar aan de *Dans van de uren* uit *La gioconda* van Amilcare Ponchielli. Of het bezonnen intermezzo dat Puccini plaatste vóór het derde deel van Manon Lescaut. Maar ook Verdi, Leoncavallo, Mascagni en Wolf-Ferrari mochten niet ontbreken. Dit is perfecte filmmuziek. Eigenlijk rijgt deze cd de ene parel na de andere tot een prachtig halssnoer van evergreens. Een goede gedachte dus dat deze tussengerechten eens op hun volle waarde als mooie muziek mogen beluisterd worden. En neen, je krijgt er geen indigestie van. Het zijn immers maar kleine gerechten. (JC)

The Italian Intermezzo. Music without Words, door het BBC Philharmonic onder leiding van Gianandrea Noseda, Chandos (distributie codex), CHAN 10634, 22,30 euro.

CD OUDE MUZIEK

Barokdansen
Concerto Zapico

Komt er weldra een kampioenschap barokdansen? Die gedachte fleurde toch eventjes onze dag op, toen we de Spaanse broers Zapico met hun Concerto Zapico hoorden. Die drie broers, Aaron, Pablo en Daniel, vormen sinds 1998 het ensemble Forma Antiqua. Intussen zijn ze het uithangbord van de nieuwe generatie vertolkers van de oude muziek in Spanje. In dat ensemble is Aaron Zapico de 'toetsenist' met dienst (orgel en klavecimbel in dit geval), terwijl zijn broers Daniel en Pablo respectievelijk de veertiensnarige theorb en de vijfsnarige gitaar bespelen. Met enige verbeelding kun je dus Forma Antiqua ook beschouwen als de rockband van de oude muziek. En zoals in een band ook de baslijn super belang-

rijk is, zo breed ook de basso continuo in deze muziek de zaak stevig aaneen. Typisch voor de Zapico's is trouwens dat hun basso-continuospel fris en natuurlijk overkomt, wat de 'dansbaarheid' van de uitgevoerde follia's, fandango's, passacaglia's en andere channes zeer ten goede komt. Van de tien componisten op deze cd krijgen Kapsberger en Santiago de Murcia de meeste aandacht. Maar ook bekende namen als Domenico Scarlatti, Bernardo Pasquini en Antonio Valente wagen een danspasje. De werken komen uit het Spaans-Italiaanse repertoire van 1550 tot 1750. Een aantal van de composities is oorspronkelijk voor één instrument geschreven, maar de broers aarzelden niet om ze om te bouwen tot duo of trio. Ook dat is zeldzaam.

Wie nog meent dat oude muziek (en klassieke muziek in het algemeen) in een ivoren toren thuis hoort, moet dringend deze leuke cd eens beluisteren. (JC)

Concerto Zapico, Forma Antiqua Plays Baroque Dance Music, door Aaron Zapico (klavecimbel en orgel), Daniel Zapico (theorb) en Pablo Zapico (barokgitaar), Winter & Winter (distributie harmonia mundi), W&W 910 173-2, 22,40 euro.

BOEK NON FICTIE

Leven met een taboe
Cis Van Peer

Het is erg jammer dat ik op het werk niet openlijk kan vertellen dat ik HIV heb", zegt Freddy die als hulpverlener seropositief werd. „Sommige superieuren weten het, maar ze raden me af om er open over te zijn uit vrees dat het mijn autoriteit zou aantasten. Ik

zou het er veel liever uitflappen, dan ben ik er van af.”

Freddy is een van de dertien gewone mensen die aan het woord komen in *HIV+*, een boek bij de gelijknamige documentairereeks op één. Net zoals ongeveer 15.000 andere Belgen zijn ze besmet met het hiv-virus. De ziekte is vandaag dankzij de geëvolueerde medicatie controleerbaar en niet langer dodelijk, maar in de samenleving blijft ze taboe. Lichamelijk kunnen mensen met HIV een perfect normaal leven leiden, geestelijk hebben ze het vaak lastiger. „Waarom mag ik dit niet delen met anderen? Ik vrees dat mensen mij niet langer zullen zien als Ben, de sfeermaker, maar als die man met HIV”, zegt een van de getuigen.

Het boek *HIV+* behandelt de verschillende aspecten van de ziekte. Hoe vertel je aan je ouders, je kinderen dat je besmet bent? Welke invloed heeft het op je carrière, je vriendschappen? En maak je nog

plannen voor de toekomst? „Ik wil mensen laten zien dat je kunt leven met HIV”, vertelt Thierry, die ook in de tv-serie op één wordt gevolgd. „Je kunt er je weg in vinden, op professioneel vlak, op relationeel vlak, op vriendschappelijk vlak. Je kunt genieten van het leven, want het leven stopt niet met HIV.” (JVH)

Cis Van Peer, *HIV+. De verborgen moed van gewone mensen*, Lannoo, Tielt, 2011, 255 blz., 19,99 euro, ISBN 978 90 209 9759 0.

BOEK GESCHIEDENIS

Oorlogsliefde
Roland Bergeys

Vele families koesteren fabelachtige verhalen over het verleden, maar zelden worden die toevertrouwd aan het papier. Muzikant en schrijver Roland Bergeys kwam bij de voorbereiding van een boek met getuigenissen

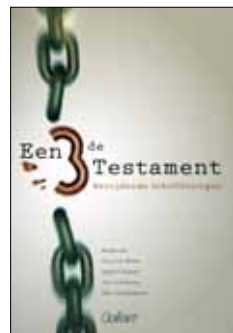
over de Tweede Wereldoorlog in contact met het bejaarde echtpaar Devillers-Matwiesz uit Wilrijk. Na de onverwachte dood van hun vader zagen Emiel en zijn broer Jozef in 1942 geen andere oplossing dan te gaan werken in Berlijn. Daar leerde Emiel Katja kennen, een Oekraïense die door de Duitsers in 1943 werd gedeporteerd en in een Lager was tewerkgesteld.

De twee vertellen de auteur het verhaal van hun romance, en Bergeys wil dat verhaal ook duiden. Het meest hallucinerende deel van het boek gaat over de vlucht van het stel uit het brandende Berlijn, waar de Russische troepen aan het plunderen en verkrachten slaan. Met veel lef slaagden ze er toch in de Elbe over te steken naar de Amerikaanse zone. In juli 1945 huwden ze in Wilrijk, waar ze nog steeds wonen. Pas na 36 jaar kon Katja eindelijk haar familie opzoeken.

Indrukwekkend verhaal, maar wellicht is de ondertitel *De vlucht van een Vlaamse jongen en een Russisch meisje uit Berlijn* vandaag een belediging voor de Oekraïners. (EDS)

Roland Bergeys, *Oorlogsliefde. De vlucht van een Vlaamse jongen en een Russisch meisje uit Berlijn*, Lannoo, Tielt, 2011, 19,99 euro, 978 90 2099 772 9.

BOEK SPIRITUALITEIT

Bevrijdend Bijbellezen
Paul De Witte en anderen

Sinds de jaren 1960 wordt vooral in christelijke basisgroepen aan 'bevrijdend' Bijbellezen gedaan. De term is wat vreemd, maar gaat uit van de veronderstelling dat de lectuur van de Schrift door de instituten uit haar context werd losgerukt en geïnterpreteerd voor het eigenbelang. In Bijbelgroepen en zogeheten 'leerhuizen' (verwijzend naar de joodse oorsprong van de Bijbel) wil men vooral het bevrijdende karakter van de Schrift terugvinden. Deze bundel verzamelt een aantal bijdragen over deze beweging. Achtereenvolgens passeren de joodse, materialistische (lees:

marxistische), volkse, feministische en interculturele manier van lezen.

Niet alle artikelen zijn even vlot leesbaar. Wie bijvoorbeeld het stuk over de feministische Bijbelreading van de beroemde theologe Elisabeth Schüssler Fiorenza wil begrijpen, moet al een geoefend lezer zijn. De sleuteltekst is van de hand van de in Brazilië werkende karmeliet Carlos Mesters, die goed aantoont dat deze benadering eigenlijk in de lijn van de traditie ligt. Ook Augustinus las de Bijbel als een boek dat ons helpt de wereld te ontcijferen. Mesters pleit voor een Bijbelinterpretatie door het volk en baseert zich daarbij op de methode zien-oordelen-handelen van niemand minder dan Jozef Cardijn: „Het basiscriterium ligt in de interactie tussen de tekst uit het verleden en wijzelf, die deze tekst nu, vandaag, in gemeenschap lezen.”

Dat wordt bijzonder mooi geïllustreerd door de ervaringen van dominee Ina Koeman die met mensen in armoede de Bijbelkring Brood en rozen opstartte. Samen lezen ze de parabel van de verloren zoon vanuit het leven van deze mensen.

Het boek besluit met twee bijdragen over de Koran, het heilige boek van de moslims. Dat is wat

vreemd. Is de Koran niet een geheel ander soort boek? De Nederlandse theoloog Anton Wessels past dat echter in een pleidooi om elkaar – christenen en moslims – te vinden rond het idee van bevrijding. Zo past het in een interreligieus Bijbellezen, een hoogst ongewone praktijk. In elk geval is *Een derde Testament* een inspirerend boek voor al wie met Bijbelgroepen bezig is. (EDS)

Paul De Witte (redactie), *Een derde Testament. Bevrijdende Schriftlezingen*, Garant, Antwerpen, 2011, 200 blz., 21 euro, 978 90 4412 737 9.